(67658) עיבוד שפה טבעית | תרגיל 2

שם: דניאל בראון 311340723, נעה וייס 205676638

16 בדצמבר 2020

שאלה 1

יהי מודל שמקיים את שתי הנחות השאלה. מהנחה מס' 1 נובע שעבור שרשרת תגיות $y_1, \ldots, y_n$ מתקיים:

$$\mathbb{P}\left(y_1, \ldots, y_n\right) = \prod_{i=1}^{n} P\left(y_i | y_{i-m,} y_{i-m+1}, \ldots, y_{i-1}\right)$$

נשים לב שזוהי נוסחה שמייצגת את התגיות כשרשרת מרקובית מסדר m, כלומר ההסתברות לכל תגית אינה תלויה בתגיות האחרות בשרשרת, בהנתן n התגיות שקדמו לה.
מהנחה מס' 2 נובע שעבור משפט $x = x_1, \ldots, x_n$ מתקיים:

$$\mathbb{P}\left(x_1, \ldots, x_n\right) = \prod_{i=1}^{n} e\left(x_i | y_i\right)$$

כלומר, x_i בלתי תלוי ב־x_j, y_j אחרים בהינתן y_i, ולכן ההסתברות ל־x שווה למכפלת הסתברויות ה־$emissions$ של x_i בהינתן y_i.
כעת, היות שההסתברות ל־y אינה תלויה כלל ב־x, וההסתברות של x_i בהינתן y_i אינה תלויה באף גורם אחר, ההסתברות המשותפת של x ו־y, כלומר ההסתברות המשותפת של משפט ושל שרשרת התגיות שתמקסם את ההסתברות למשפט זה, תהיה מכפלת ההסתברויות:

$$\mathbb{P}\left(x_1, \ldots, x_n, y_1, \ldots, y_n\right) = \prod_{i=1}^{n} P\left(y_i | y_{i-m,} y_{i-m+1}, \ldots, y_{i-1}\right) \cdot \prod_{i=1}^{n} e\left(x_i | y_i\right) =$$

$$= \prod_{i=1}^{n} P\left(y_i | y_{i-m,} y_{i-m+1}, \ldots, y_{i-1}\right) \cdot e\left(x_i | y_i\right)$$

קיבלנו הכללה של נוסחת מודל ה־HMM עבור שרשרת תגיות מרקובית מסדר m, ולכן המודל הוא מסוג HMM, כנדרש. ■

שאלה 2

נריץ את אלגוריתם ויטרבי על הקלט הנתון:

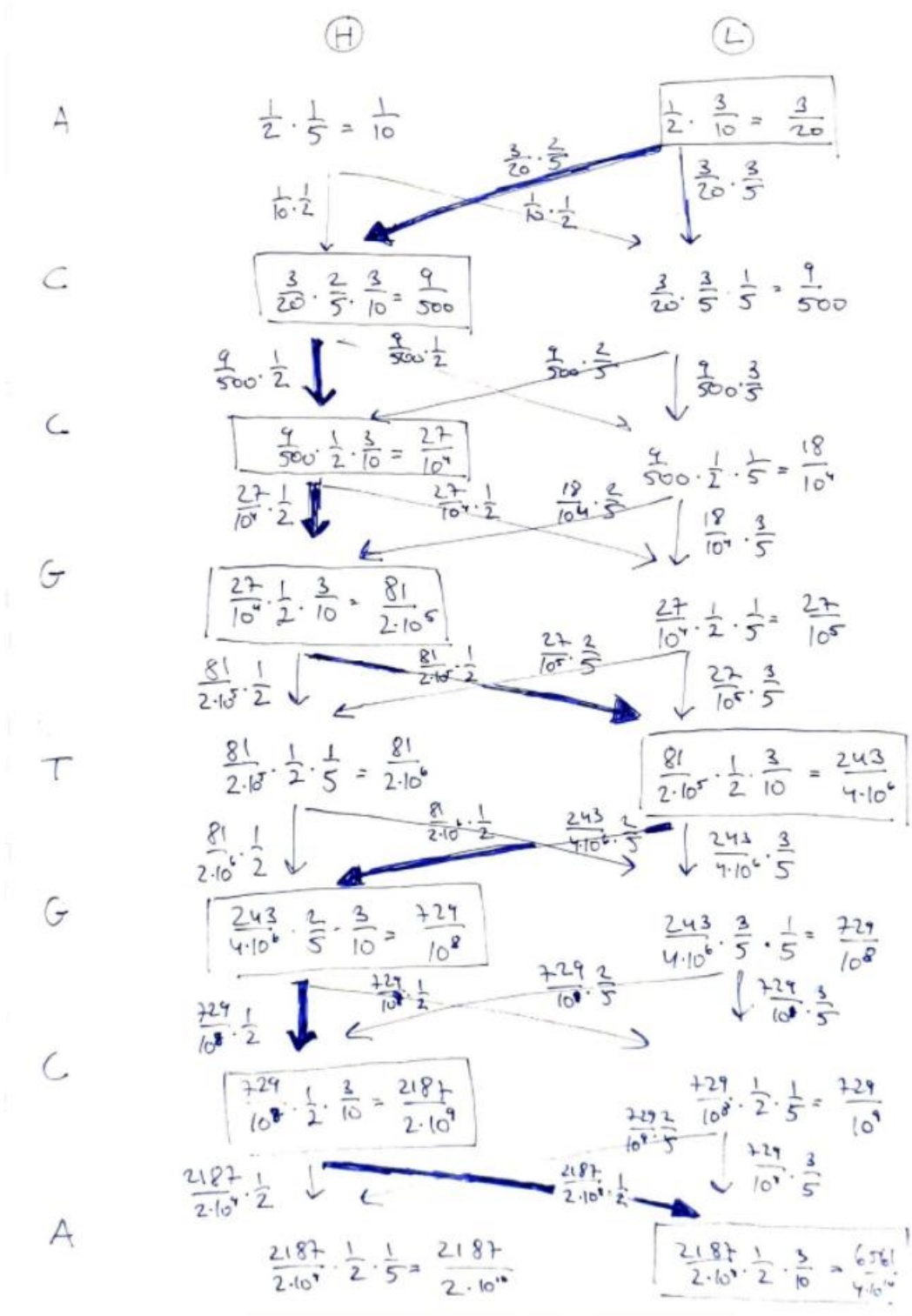

רצף המצבים בעל ההסתברות הגבוהה ביותר לייצר את S הוא $LHHHLHHL$.

ההסתברות ל־S בהינתן רצף מצבים זה היא $\frac{6561}{4\cdot 10^{10}} = 1.64025 \cdot 10^{-7}$.

שאלה 3

נשלים את ריצת האלגוריתם באופן הבא:

$$\boldsymbol{Initialization}: \ Set\ \pi(0,*,*,*) = 1$$

$$\boldsymbol{Algorithm}: \ For\ k = 1,\dots,n:$$

$$For\ u \in K_{k-2},\ v \in K_{k-1},\ w \in K_k:$$

$$\pi(k,u,v,w) = \max_{t \in K_{k-3}} \left(\pi(k-1,t,u,v) \times q(w|t,u,v)\right) \times e\left(\underset{x_k \in V}{argmax}\left(x_k|w\right)|w\right)$$

$$\boldsymbol{Return}: \ \max_{u \in K_{n-2}, v \in K_{n-1}, w \in K_n} \left(\pi(n,u,v,w) \times q(STOP|u,v,w)\right)$$

הערכים עבור הפונקציות q,e, כלומר פונקציות ה־$transition$ וה־$emission$, מחושבות ונשמרות בטבלאות לפני ריצת האלגוריתם. היות שאנו מחשבים מודל $four-gram$, הטבלה עבור הפונקציה q תהיה בגודל $|K|^3 \times |K|$. הטבלה עבור e תהיה בגודל $|K| \times |V|$, משום שאנו צריכים למצוא את המילה שבהינתן כל $w \in K$ תתן את ההסתברות הגבוהה ביותר עבור אותו w. לכן עלינו לחשב את ההסתברויות המותנות $p(x_i|w_j)$ לכל $i \in [|V|]$ ולכל $j \in [|K|]$.
שמירת שתי הטבלאות הללו לפני ריצת האלגוריתם תשפר את זמן הריצה, היות שמספיק לחשבן פעם אחת. לאחר שמירת הטבלאות נוכל למצוא את q,e בסיבוכיות $O(1)$, ולכן זמן ריצת האלגוריתם יהיה $O\left(n \cdot |K|^3\right)$.

שאלה 4

טבלת תוצאות הריצות השונות:

	$known\ words$	$unknown\ words$	$total$
MLE	0.1079	0.7897	0.1857
$base\ Viterbi$	0.0992	0.4598	0.1772
$Viterbi\ with\ add-1$	0.1576	0.6464	0.2634
$Viterbi\ with\ pseudo\ words$	0.1114	0.7219	0.2435
$Viterbi\ with\ pseudo\ words\ and\ add-1$	0.1730	0.7403	0.2958

השגיאות הנפוצות ביותר לפי ה־$confusion\ matrix$:

NNS במקום NN - 210 שגיאות

NP במקום NN - 95 שגיאות

JJ במקום AT - 50 שגיאות

NN במקום AT - 46 שגיאות

JJ במקום NN - **45 שגיאות**

NN במקום NP - **43 שגיאות**

המטריצה כולה מודפסת בתור מילון בקובץ ה־py. המצורף.